

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه شانزدهم آبان ماه ۱۳۴۲

- فهرست مطالب:
- ۱- تصویب صورت مجلس
  - ۲- بیانات قبل از دستور آقایان: حسینی - کهزاد
  - ۳- فولادوند - ارسنجانی - حبیبی
  - ۴- طرح لایحه برقراری خرج تحصیل در باره تیمور عابدی برادر مرحوم مهندس ملک عابدی و ارجاع بمجلس سنا
  - ۵- تقدیم لایحه متمم بودجه ۱۳۴۲ مجلس شورای ملی بوسیله آقای قراچورلو کارپرداز
  - ۶- بیانات بعد از دستور آقای معتمدی
  - ۷- اعلام ختم جلسه

مجلس ساعت نه و ده دقیقه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید.

۱- تصویب صورت مجلس

میکنم اصلاح بشود.

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: مرتضوی - ابلخان =

دکتر غنی - دکتر یزدان پناه - دکتر پور هاشمی -

جهانگیری - بختیار بختیارها - حسینی - دکتر سعید

حکمت

غائب بی اجازه: آقای ساکینیان

رئیس - راجع بصورت جلسه قبل اگر نظری هست

بفرمایند. آقای کیوان

صدری کیوان - در عرایض جلسه قبل بنده چند

کلمه از قلم افتاده و چند کلمه هم اشتباه چاپی هست اجازه

بفرمائید به تندنویسی مراجعه کنم

رئیس - اصلاح میشود. آقای روستا

روستا - بنده در جلسه قبل این جا گفته بودم آقای

دکتر کلانی اشتباهاً نوشته شده دکتر جلالی، استدعا

رئیس - اصلاح میشود. آقای دکتر صالحی

دکتر صالحی - بنده در جلسه قبل عرض کرده بودم

ذخائر زیر زمینی در اینجا نوشته شده نظیر آب و در جای

دیگر هم چند اشتباه چاپی هست که اصلاح میشود و به

تندنویسی میدهم

رئیس - دیگر نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت

جلسه قبل تصویب میشود

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: حسینی - کهزاد

البرزی - فولادوند - آقای ارسنجانی - حبیبی

رئیس - نطقهای قبل از دستور شروع میشود. آقای

حسینی

حسینی - بنده با کسب اجازه از مقام ریاست

خواستم راجع به حوزه انتخابیه خودم

شهر کرد عرایضی بعرض همکاران برسانم، البته حق

این است که وقتی يك نماینده از میز خطابه استفاده

عین مذاکرات مشروح نهمین جلسه از دوره بیست و یکم قانونگذاری - اداره تندنویسی و تحریر صورت مجلس

میکند. راجع بمسائل مبتلا به همه کشور حرف بزند ولی بعضی اوقات هم مطالبی است که ذکرش ضروری است، حوزه انتخابیه بنده که يك جزئی از فرمانداری کل چهارمحال و بختیاری است یکی از مناطق زیبا و خوش آب و هوا و با استعداد کشور است از نقطه نظر طبیعی يك منطقه است کوهستانی، دو رودخانه بزرگ که دو استان بزرگ و معروف رامشروب میکند از این منطقه سرچشمه میگردد یکی رودخانه معروف کارون و یکی رودخانه زاینده رود از نظر اوضاع سیاسی و اجتماعی مردم چهارمحال و بختیاری در تمام ادوار نشان دادند که مردمی هستند مثل همه برادران ایرانی خودشان علاقمند به استقلال مملکت و حفظ تاج و تخت و ملت افتخارات کم و بیش متعددی در ادوار مختلف نصیب این منطقه شده است، همه آقایان از نهضت مشروطه استحضار دارند که ایل بختیاری با کمک برادران چهار محالی خودشان سهم مهمی در احیای مشروطیت دارند (صحیح است) در تمام موافقی که در این مملکت بحرانهائی ایجاد شده شاید احزابی که بدستور بیگانگان در این مملکت فعالیت میکردند و در موقع اشغال کشور بوسیله نیروی خارجی تنها نقطه ای که مصون ماند از رسوخ این افکار و اجازه هیچگونه فعالیت به عناصر بیگانه پرست نداد منطقه چهار محال بختیاری بود (حاذقی - خیلی جاهای دیگر هم بود) البته اینطور است ولی منظور بنده این است که اساساً تشکیلاتی از این حیث نتوانست بوجود بیاید، اوضاع اقتصادی این منطقه همانطور که عرض کردم دو منبع اصلی ثروت سطح الارضی که در رودخانه پر آب است این خاجریان دارد البته ما بغیل نیستیم ولی بهره اش را برادران خوزستانی و اصفهانی ما میبرند و این منطقه خود را محروم است از نظر دامپروری بسیار منطقه مستعدی است برای دامپروری، مراتع بسیار خرم و سرسبزی دارد از نظر فلاحه منطقه چهارمحال باز محل مستعدی است فرآورده های دامی این منطقه از نظر نوع و مرغوبیت زبان زد تمام ایرانیان و اهل مملکت است فرشهای معروفی که صادر میشود زینت بخش سالن های آقایان شهرها است در این محل تهیه میشود با تمام این خصوصیات که این منطقه دارد ولی متأسفانه بنده که نظامی بوده ام و در مناطق این مملکت را افلا با سب یا وسایل مورتوری طی کرده ام باید اذعان بکنم که میشود گفت یکی از نقاط عقب افتاده مملکت و جایی که عنایات دستگاههای

دولتی کمتر مشمولش بوده این حوزه انتخابیه بنده است. احتیاجاتی که این منطقه دارد لاتحد و لاتحصی است ولی حقیقتاً قبول بفرمائید که موضوع راه بقدری در این منطقه اهمیت دارد و بقدری از نقطه نظر خطوط مواصلاتی این منطقه فقیر است که قابل ذکر نیست تا کسی نرود و شخصاً نه بیند که چه مشکلاتی از نظر راهها مردم این منطقه دارند شاید اظهارات بنده قادر به ادای مطلب نباشد همینقدر بنده عرض میکنم که این نقطه که يك پلی است بین خوزستان و اصفهان يك جاده صحیح ندارد فقط جاده شوسه ای که هست راهی است که از اصفهان به شهر کرد میرود این راه در بعضی جاها روی اصول فنی ساخته نشده، سالی چندین نفر تلفات و ضایعات میدهد، راههای فرعی که مطلقاً وجود ندارد اگر چنانچه دولت اقدام بکنند بر احداث يك جاده چون از این همه پروژه های عمرانی مملکت واقعاً تنها پروژه ای که در آنجا عمل شده است همان سد کوه رنگ است که عرض کردم استفاده اش به چهار محالی ها و بختیاریها نمیرسد، پروژه دیگری در آنجا انجام نشده اگر يك پروژه ای که ایجاد جاده خوزستان و اصفهان باشد عملی شود چه از نظر وضع اقتصادی و سیاهی و چه از نظر امنیت و چه از نظر جهات مختلفه پیشرفت تمدن در بین روستائیان و ایلات چهارمحال و بختیاری اثر بسیار قابل توجهی دارد و شاید ایجاد این جاده کوهسار بختیاری را تبدیل بکنند یکی از مناطق زیبای دنیا که جلب توریست و جهانگردان و سیاحان خارجی را بکند و از این لحاظ عایدات سرشاری عاید مملکت بشود بنده البته منظورم تعطیل بعضی عملیات نیست بلکه تمام عملیاتی که شده است مورد تأیید است ولی خواستم که شمه ای در مورد این راهها عرض کنم که ما وقتی بخواهیم از تهران به مناطق ساحلی شمال برویم چندین راه داریم، راه چالوس، راه قزوین، راه مازندران است و راه آهن هم است ولی دولت اقدام نکرد با احداث جاده زیبای آمل البته مورد تأیید است و عمل پسندیده است باین منظور که ساکنین و اهالی تهران بتوانند سه ساعته بروند کنار بحر خزر و آب تنی بکنند و برگردند ما این عمل راستایش میکنیم، خوب است ولی در صورتی که اجازه بدهند روستائی یا يك نفر عشیره بختیاری هم سه ساعته که چه عرض کنم حداقل ۲۴ ساعته بتواند مرخص خودی را از بختیاری و شهر کرده اصفهان برساند (صحیح است)

برای اینکه این انقلاب بنفع آن طبقه محروم ایجاد شده است نه برای اینکه بنده این جا و کیل بشوم و عملاً قدمهائی بنفع آن طبقه محروم برداشته نشود، در مرتبه دوم موضوع بهداشت و درمانگاه است که منطقه چهار محال دارای قصاب بسیار بزرگی است قصبه ای داریم که ده، دوازده هزار نفر جمعیت دارد ولی درمانگاه ندارد، بنده بیش از این وقت آقایان را نمیگیرم راجع به بهداشت راجع بفرهنگ هم بشرح ایضاً، راجع بوضع کشاورزی شش شال است که مرتباً این منطقه دچار بی آبی است. تمام قنوات آنجا خشک شده، کمک هائی که بانک کشاورزی میکند کافی نیست و توجه دولت را مخصوصاً باین موضوع جلب میکنم مسئله دیگری که مبتلا به روز است نامه ای است که از طرف پانصد نفر مردم چهار محال و بختیاری رسیده که ممکن است مورد تأیید نماینده شهرستان مجاور آقای میر افضل همکار بنده هم باشد و این مطلب موضوع ذغال است البته کلمه ذغال که گفته میشود جناب آقای مهندس ارفع قطعاً خواهند گفت که آقا جنگل باید حفظ شود. ما قبول داریم حفظ جنگل ها لازم است، حمایت جنگل ها که ثروت طبیعی مملکت است لازم و بسیار بجا است ولی متأسفانه مادر کارهایمان همیشه دچار افراط و تفریط میشویم. يك وقتی جنگل ها را غارت میکردند تاراج میکردند بهترین فرآورده های صنعتی را از جنگل ها میبردند هیچکس متوجه نبود ولی يك وقتی هم بنده در گرگان بودم ما مورین جنگلبانی میرفتند تیر سقف اطلاق مردم را میکنند و میگفتند قاچاق است بقول معروف نه باین شوری شور، نه بآن بی نمکی جنگلهای بختیاری چوب های صنعتی کم دارد جنگلهایش بیشتر بلوط است و فقط بمصرف ذغال میرسد، مردم آنجا هم هنوز اینقدر عادت نکرده اند باین که نفت را جانشین ذغال بکنند یا اینکه بضایع مالیشان اجازه نمیدهد خطوط مواصلاتی هم نیست که بشود نفت را با اسهل طرق با آنجا رساند ناچارند نه تنها عادت کرده اند باینکه با کرسی نه کرسی مجلس البته با کرسی معمولی برای گرم کردن اطاقها نشان استفاده کنند و کمترین وسیله در این منطقه که سردترین نقاط ایران است و همه آقایان میشوند همیشه از رادیو میشوند که گرم ترین نقاط بندرعباس و سردترین نقاط شهر کرد است اینها تقاضا دارند که ترتیبی اتخاذ شود که اینها

از حیث ذغال در زحمت نباشند ضمن اینکه حمایت جنگل ها هم باید بشود (پروین - این مشکل درازا کم هست گرفتاریهائی فراهم کرده، چند روز قبل با وزارت کشور هم مذاکره شده امیدواریم که این مشکل حل شود) بنده عین تلگراف را تقدیم مقام ریاست میکنم بدین جهت که برای همه این مشکلات و دردها قطعاً دستگاههای دولت معتقدند به عدم تکافوی بودجه، البته بنده عالم اقتصاد نیستم ولی تا اندازه ای مغز و فهم و ادراک دارم که مصداق يك مصرع ساده ای را درك بکنم چو دخلت نیست خرج آهسته تر کن، این را بنده می فهمم و البته خیلی مخارج زائد و تفتنی و لو کس است که بقول جناب آقای حاذقی امکان دارد که از آن مخارج جلوگیری بشود و صرف موارد ضروری و ایجاد دستگاههای تولیدی و عمرانی بشود (صحیح است) بنده يك روزی رقم دروزارت بهداشت دیدم اطاق آقای وزیر بهداشتی فرشش ندارد خیلی لذت بردم ایکاش تمام وزارت خانه ها بیروی از همین رویه میکردند هیچ لزومی ندارد که مادر اطاقهایمان فرشهای گرانبها داشته باشیم ولی لازم است افراد ما همین طبقه محروم از حداقل زندگی متمتع و بهره مند شوند بنا به بیش از این وقت آقایان محترم را توضیح نمیکم از حوصله و توجهی که بعراض نارسای بنده فرمودند نهایت سیاستگراری و تشکر را دارم.

رئیس - آقای کهزاد البرزی.

کهزاد البرزی - بنده بازم از مقام ریاست آقایان عنونهت تشکر میکنم که اجازه دادند مطالبی بعرض آقایان برسانم، بنده این بار فقط برای گرفتاری حوزه انتخابیه خود یعنی شهر مسجد سلیمان است که عراضی عرض میکنم، مسجد سلیمان از لحاظ جغرافیائی در جنوب ایران واقع شده و همیشه از لحاظ گرما با آبادان هواش فرقی نمیکند یا اگر فرق کند يك درجه اختلاف دارد، مسجد سلیمان جایی است که حضرت سلیمان در آنجا مسجدی ساخته که الان آثارش وجود دارد، مسجد سلیمان جایی است که مرحوم داری اولین چاه نفت را در آنجا حفر کرد، مسجد سلیمان جایی است که الان دوست هزار نفر جمعیت دارد ولی از لحاظ آب در مضیقه هستند، افرادی که الان آنجا از آب استفاده میکنند فقط بوسیله شرکت نفت است و شرکت نفت هم آنطور که با بدو شاید نمیتواند آب در اختیار همه مردم آنجا بگذارد و تقصیری هم ندارند

صدی بیست مردم آنجا کارکنان شرکت نفت هستند و ما با شرکت نفت چند جلسه داشتیم میخواستیم موضوع آب را حل بکنیم شرکت نفت میگوید من یک شرکت تجارتمی هستم باید کار خودم را بکنم ولی بنده نمیدانم که چرا دولتهای گذشته توجهی به حال این مردم بدبخت نگردانند اگر بخاطر این همه میلیونها تن نفت اگر بخاطر در آمد سرشار مسجد سلیمان شده افلا توجهی بحال مردم بدبخت بکنند بنده الان از جناب آقای نخست وزیر تقاضا میکنم که فکری برای مردم زحمت کش و ستم دیده مسجد سلیمان بشود که بتوانند از آب استفاده کنند همچنین برق آقا یان اطلاع دارد که سید محمد رضا شاه پهلوی می تواند تمام خوزستان را برق بدهد بدخترانه از پهلوی مسجد سلیمان با هواز رفته به آبادان رفته بخر مشهر رفته بمسجد سلیمان رفته بنده از مقام ریاست تقاضا میکنم تذکر بدهند که مردم آقا یان بتوانند از برق استفاده کنند. این شهر تلفن ندارد اصلاً تلفن ندارد دینگاهها و تجارخانهها و خانهها میخواستند از تلفن استفاده کنند که واجب است استفاده کنند جائی که دنیا دارد با این سرعت جلو میرود افلا آنها از تلفن استفاده کنند تلفن کار بر تاشو شتر رسیده است ولی مردم و مخیرین روزنامه ها افرادی که کاری دارند باید بیشتر از طولانی ببینند تاشو شتر با به هواز بروند تماس بگیرند اگر دولت دستور بفرماید که تلفن کار بر با نجا برود باز هم از این لحاظ افراد بهره مند میشوند استنادار خوزستان جناب آقای تیسار هفاری شش ماه است که می خواهد یک بیمارستانی برای آنجا احداث کند بواسطه نبودن آب و برق این کار عقب افتاده چون آب و برق نیست آنجا بیمارستان نمیتواند بسازند تقاضا می کنم افلا این آب و برق درست شود که مردم آنجا از خیلی چیزها بتوانند بهره مند شوند تلگرافی بمن رسیده که مگر فراموش کردید چرا احساسات هارا بعرض آقا یان نمایندگان نمیرسانید؟ چرا پشتیبانی ما را از لواحق ششگانه اعلام نمیکنید؟ بنده علاوه بر اینکه اعلام میکنم از دولت هم گله ای دارم و گله ام اینست که ما انتظار داشتیم اولین لایحه ای که در مجلس شورای ملی میاید با مردم به طریقه لوایح ششگانه باشد با تقسیمات اراضی متأسفانه این نشد بنده این گله را دارم افلا مثل آن شیر بی بال و دمی که اغلب حضرت همایونی فرمودند میآوردند ما بال و دم ما میدادیم و از در میگردیمش بیرون در هر صورت خواسته های کارگران آنجا طی مطالعه ای که آقا یان عضو

نهضت اثنلافی شش بهمن بعمل آوردند بعداً تقدیم مجلس خواهد شد ولی یک چیزی است که الان لازم است که آن بانک رفاه کارگران است که بنده تقاضا میکنم که این بانک رفاه کارگران در آبادان و مسجد سلیمان برای کارگران ایجاد بشود نامه هائی هم رسیده است که بنده اینها را بمقام ریاست تقدیم میکنم موضوع دیگری که الان می خواهم بعرض برسانم ۲۷ نفر از کارگران شرکت نفت هستند که جزء همان کارگران سالی دو ماه هستند و اینها الان ۱۰ ماه است. آنطور که بنده اطلاع دارم دوندگی می کنند تقاضا می کنم تهران میآیند خرج دارند کوچکی در آمدی هم ندارند الان هم تهران هستند به جناب آقای نخست وزیر نامه نوشته اند بمقام ریاست نامه نوشته اند تمام و کلای خوزستان نامه نوشته اند بنده الان نامه شان را تقدیم مقام ریاست می کنم تقاضا دارم که جناب آقای وزیر کار سرور بنده این موضوع را با مدیر عامل کنسرسیوم در میان بگذارند که این آقا یان بتوانند سرکارشان بروند این نامه را هم تقدیم مقام محترم ریاست مجلس میکنم دو ناحیه در مسجد سلیمان هست که آنها بواسطه نبودن آب نمی توانند از لحاظ آب استفاده کنند ناچار اکثر شرکت نفت بوسیله ماشین آب آنجا ببرد آنجا بهشان برساند ولی اگر دولت این توجه را بکنند و حلقه چاه آنجا بزند یکی در یکمه و یکی در لهری نامردم آنجا از دست شرکت نفت راحت میشوند، افلا در حلقه چاه دولت بزند آنجا هم طوری نیست که خود مردم بتوانند چاه بزنند ۵۰۰ متر زمین را می کنند تازه آبی که در میآید آب تلخ است مثل دوائی است که سابقاً مردم میدادند که درای شمال را ببودد بگر موضوع مسکن است موضوع مسکن هم بواسطه نبودن آب جلو گیری میشود اگر آبی باشد شرکت نفت زمین در اختیار مردم میگذازد که مثلاً بنده که از کارگران آنجا هستم بتوانم خانه ای بسازم و بعد از باز نشسته شدن در اختیار داشته باشم ذره صورت بنده بیش از این وقت آقا یان را نمیگیرم فقط تقاضا می کنم این است که ترتیبی در این باره داده شود که افلا در آمد یکسال شهر مسجد سلیمان خرج خودش بشود مسجد سلیمان نه اینکه بایران منافع میرساند بلکه بخارج هم منافع میرساند

رئیس - آقای فولادوند

امیر حسین فولادوند - بنام خداوند اینجا یک مطالبی هست که بنده می خواهم بعرض برسانم (نمایندگان - بلندتر) بهتر است گوش بفرمائید، مطالبی هست که بنده

می خواهم انشاء الله این دوره بعرض نمایندگان محترم برسانم ولی اینجا دیگر ما را کنترل نفرمائید البته بنده مجبورم چون که وقت مامحدود است و وقت ما در ماه نیم ساعت بیشتر نیست در دفعه یک ربع همینطور که فرمودند مطالب را بطور ملخص و فشرده بعرض نمایندگان محترم و ملت ایران برسانم که حتی المقدور ادای وظیفه خودم را کرده باشم البته یک قسمتی را که فعلاً باصلاح میانمان مسئله روز است این وظیفه ای است که هر کدام از ما احساس میکنیم باسلیقه خودش باسبک خودش با فکر خودش بتواند نسبت به مملکت و مجلس و شاه انجام بدهد این موضوع بعقیده بنده گاهی از سیر طبیعی خودش خارج میشود البته اشکالی نیست بحث اکثر آیین سیر نوشت دچار میشود ولی نتیجه غائی و مطلوب نهائی بحث این است که بر گردد بالاخره به مسیر منطقی که هر کس برای خودش به تصور خودش دازد و گاهی متأسفانه از نقطه نظر خود خواهی انسانی ماضور میکنیم که همان منطق خود ما است که عالترین منطق است هر کس منطقی دازد ولی منطق یکی بیش نیست حالا آن منطق حقیقی است غائی است منطق فلاسفه است و بالاخره منطقی است که نتیجه نهائی آن بهترین نتیجه ای باشد که ممکن باشد از اهتمام و کوششهای انسانی گرفته شود و در زمینه این فعالیت های مجلسی بنده مثلاً میدیدم وقتی دولت برنامه میآورد البته یک عده بنام مخالف و موافق مشروط اسم نویسی میفرمایند و در زمینه برنامه جناب آقای علم بنده خودم اسم نویسی نکردم و برای این کار خودم منطقی داشتم برای اینکه بنده می بینم که دولت جناب آقای علم مأمور اجرای برنامه انقلابی شاه و مردم ایران بوده اند و مهم امکان خوب از عهده بر آمده اند و انتخاباتی شده است و نمایندگان محترم مجلس تشریف فرما شده اند و ایشان برنامه ای آورده اند و برنامه هم همانطور که مخالفین این برنامه فرمودند فی حد نفسه عیبی نداشته و خوب است بنده مخالفت با این برنامه را نمیدانم یعنی چه (امان اله ریگی - آنکه گذشت) بله گذشت اگر تأمل بفرمائید عرض ما هم میگردد (احسن)

ولی بهر صورت همانطور که عرض کردم منظور این است که بایستی ما بدولت وقت بدهیم اگر کار خوب کرد تقویت و تحسین کنیم و اگر کار بدی کرد مخالفت بکنیم بعقیده بنده قصاص قبل از جنایت نمیشود کرد علی الخصوص

که در اینجا برای تشویق، راهنمایی، نظارت، دوستی، و همکاری دوستانه و مشفقانه و مصلحانه حاضر هستیم البته گرفتاری زیاد است منظور من همکاری محترم آقای امان اله ریگی بحث در آنجا نبود نتیجه دیگری می خواستم بگیرم ما باید فی الواقع کمک فکری بدولتمان بکنیم آنها ۱۲ نفر دارند در اختیار شاهنشاه و وطن و ما هم ۲۰۰ نفر کمک بهشان میدهیم (یکی از نمایندگان - ۱۹۷ نفر) خوب سه تا هم حضرت تعالی از بیرون ببرید (خنده نمایندگان) عرض کنم حضورتان چیزی که بنده بر میگردد بآن آن وظیفه نمایندگان نسبت بهم است در داخله مجلس و همین حالت باید جاری باشد در اینجا به عقیده بنده با کمال افتخار بایستی خدمت بکنیم برای اینکه بعد از ۵۷ سال مشروطیت که ذره بین های دقیق انتقاد را بسوی و کلا گرفته اند افراد محترم این دوره افتخار مینمایند افتخار نمایندگی دوره ای را پیدا کرده اند و فی حد نفسه یک مدال افتخاری است که ملت به آقا یان عطا کرده و بایستی که قدرش را بدانند که انشاء الله تعالی با کمال جدیت موفق بانجام وظایف نمایندگی بشویم ولی همانطور که عرض کردم در داخله ما وظیفه ما این نیست که به بینیم آیا شخص ما چکاره است شخص ما چه می خواهد ما کشورمان امروز در آستانه یک انقلابی است بایستی با هم کمک کنیم که فعلاً این بار کار را بمقصد برسانیم و اگر بر ادای خدای نخواست از همدیگر داریم بایستی همیشه بطور خصوصی و در خلوت با هم بحث کنیم و آنها را بخوبی مرتفع بکنیم و از این جهت خدای نخواست ما مذاکرات بی مطلوب را کنار بگذاریم انشاء الله آقای ریگی هم تشریف میاورند اینجا صحبت میکنند بمذاکرات جنبه بین الاثنین ندهید من صدایم از شما بلندتر است بنده جدی صحبت میکنم (ریگی - مطالب غیر دوستانه مطرح نیست آقا) چیزی که عرض میکنم حضور آقا یان این است که این تریبون آزاد است و بایستی آزاد بماند و اگر کسی خدای نخواست از دایره ادب خارج بشود بهترین قاضی اش دوستانه و تفریحی مجلس و تمام ملت ایران است و او خودش بسزای خودش رسیده است بدون آنکه خودش بداند ما الان خودمان شاید بخوبی واقف نباشیم صد درصد که مأموران انجام وظیفه خطیری هستیم ما الان در جبهه ای هستیم که تمام دنیا دارد با نگاه میکند باصلاح فرصت اتلاف وقت و این ور و آن ور نگاه کردن و وقت مشاخره داخلی نداریم و ما

همانطوریکه اینها قسم یاد کرده ایم موظفیم که همه سر باز
هائی برضفہ شمسی برائے مملکت و برای شاه پیشیم و بدولت
و صداقت و برادری کمک کنیم و از آنها هم بخواهیم بدون
مراحت تصور که توان ایشان هست بحوزه انتخابیه ما که
ما را خودشان است خدا کثرت رسیدگی را در حداقل وقت
مقرر کند ولی همه میدانند که ما همه در راه مملکتمان
در وقت راه گام بر میداریم و خلاصه کلام این است که ما
همه باید در یک مسیر گام برداریم و پیوسته برفتیم تا بتوانیم این
وقتی را که برای اجرای این برنامه لازم است تلف نکنیم
و انقلاب در داخل کشور جهت پشتیبان و حامی دولتی
باشیم که دید این انقلاب را بدین امر برساند (صحیح است)
التی همی دو کلام هم نماند جزو می خواهم از حوزه
انتخابیه خود عرض کنم خیلی مختصر البته دولت بهتر
از بنده میدانند ولی خوب ما هم هر چه باشد مادر عروسیم
بسی دو کلامی باید بگوئیم در محل ما از نقطه نظر
اقتصادی چیزی که بسیار مهم است و از زمان رضاشاه کبیر
شروع شده است این است که نفت مورد مصرف اصفهان
و تبریز و ... بکودک میرود این جادوای که در اینجا
هست و نومیال دو ساعت بیشتر نیست ولی مردم بسخنی
تردد میکنند و اگر درست شود و اسفالت بشود درآمد
دولت هم بیشتر میشود در مقابل میشود (مهندس والا - در
آذربایجان برای که بخش هارا برماکز شهرستانها وصل
کنند نیست) اثبات شیئی نفی ما عدا نمیکند اینجا هم انشاءالله
درست میشود و این دردی است که باید بگوش دولت
برسانیم و از لحاظ بهداشتی هم ما لازم است گاهی برای
بات آبان نیست مردم آنجا می میرند چون آن مریض
را باید به تهران برسانند البته آقای وزیر بهداشتی
قولی داده بودند ولی این قول دو سال است که طول کشیده
امیدواریم جامعه عمل ببوشانند و در آنجا هم لااقل يك
بیمارستانی داشته باشیم که مردم برای هر بیماری مجبور
نباشند به تهران بیایند چون خیلی منجر نفوت میشود حتی
اگر بخواهند مریض را به اصفهان برسانند دیر میشود مطلب
دیگری را که بنده اینجا می خواهم از مقام معظم ریاست تمنا
کنم که عنایتی بفرمایند مریض بوط به کارمندان محترم و وظیفه
شناس زحمتکش مجلس است و خصوصاً به جناب آقای
نقیب که بنده با ایشان عرض میکنم روح القوانین و آن این
است که این مرد محترم واقعاً خادم الشورا سالها است که

اینجا زحمت کشیده اند خود ایشان در این مورد چه بنده
چیزی نفرموده اند ولی شکر شده ام که مریض هستند و بعقیده
چاکر مثل سایر و زارتخانه ها که به کارمندان صدیقشان
این خدمت را میکنند خیلی بیجا است که مقام معظم
رباست تصمیم بگیرند اگر بیماری ایشان واقعاً معالجه اش
در ایران میسر است اقدام بفرمایند و اگر نیست در خارج
وسیلش فراهم است تصمیمی برای اعزام بخارج اتخاذ
بفرمایند برای اینکه خدمات ایشان بعقیده بنده واقعاً
ذی قیمت بوده و هست و خواهد بود (صحیح است) دو کلام
دیگر عرض دارم ودم آخر است عرض کنم خدمتتان به بنده
زیاد گفته شده بنده هم موظفم اینجا عرض کنم و آن اخلاق
زننده و مزاحم و ناراحت کننده بعضی را نندگان تا کسی
است که اگر حساب کنیم پورسانت ازش کافی است که جمعیت
شهر را ناراحت کند شاید در دوره های قبل نمایندگان
محترم متوجه نبودند ولی در دوره بیست و یکم متوجهند
چون باید تا کسی سوار بشوند بلکه اتوبوس هم باید سوار
بشوند و می دانند که مردم چه می کشند خدا نکند يك
زن محترمه ای تنها سوار بشود (فلیکس آقایان- اینجا
موکلین خود شما هستند) موکلین بنده و شما هستند عده
زیادشان هم مسیحی هستند استعدا میکند دولت يك توجه
عاجلی باین موضوع بکند چون وقتی قیاس میکنیم این
طبقه را با همین طبقه در خارج می بینیم که آنجا سرپرست
مسافر خودشان هستند خودشان راهنمای مسافر قرار میدهند
هزار جور مراقبتش میکنند کمک میکنند و اینجا درست
طرف مسافر هستند اینها گاهی کار را بخنابت می کشانند
و این را باید فکری برایش کرد از کجا دلشان ناراحت
است از چه عصبانی هستند نمیدانم (آقایان- بهتر از خارجیا
هستند) چشم، شما هم کمک کنید ما هم همین را عرض
میکنیم مخصوصاً چون يك عده خارجی استفاده میکند
باید مراقبت کامل شود در داخله خودمان بدرر هم آشنا
هستیم ولی در مورد آنها خیلی جنبه آبروبر دارد بنده از
دولت تمنا میکنم که باین موضوع يك توجه عاجلی بکند

رئیس - آقای ارشدی

ارسنجانی - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست
بنده هم مجبورم يك فرفر می که یکی از همکاران ما اینجا
قرائت فرمودند عرض کنم:
خدا یا چنان کن سرانجام کار تو خوشنود گوردی و مارستگار

من قصد نداشتم که امروز مزاحتی برای آقایان
فراهم کنم چون برنامه هائی من دارم که گذاشته بودم در
موقع خودش با فرصت کافی و مشورت از دوستان نهضت خودم
در مجلس ملی مطرح بکنم که مورد علاقه تمام آقایان است
بدیهی است که بر نامه های من مثل بر نامه های آقایان بر نامه
کشاورزی است و حتی از حوزه انتخابیه خودم هم نمی خواستم
چیزی عرض کنم چون مثلاً سدی بنام کرج در کرج بسته
شده ولی جائی که از آن سد نه از آب آن و نه از برق آن
استفاده نمیکند کرج است زار عین کرج از سد کرج حقایق
ندارند و شرحی هم نوشته اند که تقدیم مقام ریاست میکنم
اینها باشد برای بعد و موضوعی که من را مجبور کرد امروز
يك چند دقیقه ای مزاحمت ایجاد کنم موضوع مصاحبه تیمسار
سپهدر ریاحی وزیر محترم کشاورزی با مطبوعات بود راجع
به مرحله دوم قانون اصلاحات ارضی مرحله دوم قباون
اصلاحات ارضی يك آئین نامه ای برایش تنظیم شده که آن
آئین نامه هم بتصویب هیئت دولت رسیده تیمسار محترم اصلا
اشاره ای نفرمودند که آیا این آئین نامه را قبول دارند یا
قبول ندارند (حاذقی) - چرا فرمودند در چهارچوب همان
قانون) اجازه بفرمائید راجع به آئین نامه نفرمودند چون
بار سنگین کشاورزی ایران روی دوش خورده مالکین است
خورده مالکین افرادی هستند غیر از مالکین بزرگ افرادی
هستند که هستی شان را در ملک خودشان خرج کرده اند
و واقعاً دارای هیچ چیز دیگری نیستند اگر این از دست
آنها گرفته بشود شاید هیچ چیز دیگری نداشته باشند و
شاید بهترین میوه ها و بهترین زراعت ایران بدست خرده

مالکین ایران عمل میشود و اینها هر کدام مبالغ زیادی
قرض کرده اند بعشق اینکه منطقه ای را واجائی را آباد
بکنند و زراعت عمل بیاورند هم خودشان استفاده کنند و هم
برای مملکت فایده زیاد دارد آئین نامه اجرائی مرحله دوم
قانون اصلاحات ارضی که در ۳۹ ماده تنظیم شده برای صحیح
اجرا شدن مرحله دوم قانون است چون مرحله اول قانون
اصلاحات فکر میکنم دولت بایش از دو هزار نفر و یا ۱۵۰۰
نفر سر و کار نداشت در مرحله دوم با بیش از سه میلیون جمعیت
سر و کار دارد و اینها اکثر آخورده مالکین هستند که در ده
ساکن هستند غیر از این هیچ چیز ندارند من فقط تقاضایم
این است که تیمسار محترم آیا توجهی باین آئین نامه
کرده اند؟ آیا این آئین نامه را قبول دارند؟ اگر قبول

رئیس - آقای حبیبی

حبیبی - بسم الله الرحمن الرحيم با کسب اجازه از
مقام ریاست و نمایندگان محترم مفتخرم برای اولین
بار که بحکم يك نماینده مجلس در پشت تریبون خانه
ملت قرار گرفته ام و برای پشتیبانی از منویات شاهنشاه
و وصول حقوق ملت ایران دفاع میکنم امیدوارم بدر گاه
همان خدائی که اینجا بسم الله گفتم همانطور که در محیط
ورزش توانستم خدمتی بکنم که اکثریت ملت دنیا در
تعجب بمانند (صحیح است) و برچشم سدرنگ ایران را در
اقصى نقاط میدانهای ورزش جهان باهتر از در بیاورم در
مقابل این وظیفه سنگین و در مقابل این نهضت هم بتوانم
يك خدمت گزار واقعی شاه و ملت باشم (احسن) بنده
امروز همانطور که ملاحظه میفرمائید وقتی ندارم که
بتوانم درد دل های ملت ایران را در پشت تریبون مجلس
بکنم امروز فقط در مورد سلی که در مازندران آمد
همه تان شنیدید خیلی ها هم حرارت بخارج دادند از اینکه
خدمتی برای سیل زده های مازندران کردند در شب بمن
تلفنی خبر رسیده است که سیل زده های مازندران حتی
چادرهایشان را از شان گرفته اند فعلاً نه خانه دارند و نه
با آنها آذوقه داده میشود من شاهد بودم ده کامیون مواد غذایی
از شیر و خورشید سرخ ایران به آمل و بابل رفته است
آقایان من ایمان دارم که آن ایمانی که در قلب ما و شما
هست در قلب بعضی هائست همانهایی که بلباس شادوستی
و وطن پرستی مقاومت منفی میکنند همه تان باید در حوزه
انتخابیه تان از نزدیک شاهد خدمتهای آقایان اداره ای باشید
در بابل شخصی بنام حسین چیت ساز برای دلسوزی از مردم
سیل زده ۳۵ هزار متر زمین به شیر و خورشید سرخ
بابل اهدا نمود و آقای دکتر خطیبی مدیر عامل شیر و
خورشید هم مبلغی برای احداث ساختمانهای سیل زده از
سازمان برنامه گرفته است من نمیدانم چه عاملی در کار
است که ساختمان شروع نمیشود و ساختمانی برای این
افراد بی خانمان ساخته نمیشود بنده از دولت هیچ استعدا

نمیکنم بلکه از مجلس استدعا می کنم (احسن) که از دولت بخواهند که در انجام کارهای عام المنفعه سریع السیر خدمت خودشان را انجام بدهند و اگر مسامحهای دیده شد آقایان در پشت همین تریبون مجلس با آنها تذکر بدهند و طبق قانون اساسی مملکت از آنها مسئولیت بخواهند (صحیح است) اگر بخواهیم همینطور مایست این تریبون صحبت بکنیم از آن وزیر که سرور بنده است استدعا بکنیم استعفا بدارد همه ملت همه مردم سرور ما هستند تنها باین نیست که چون فلان کس دوست بنده است سرور بنده است خیر فلان ملت بلوچستانی هم سرور بنده است دوستی و رفاقت را در مقابل مسئولیت عمومی بگذارند کنار، باید باین ملت زجر دیده خدمت کرد باید در مقابل تحول شاه ایستادگی کرد (دکتر الموتی) - مقصودشان اینست که باید پشتیبانی نمود (ایستادگی همان است که این تحول اعلیحضرت همایونی را به ثمر برسانند البته من در مقابل استادان سخن که در مجلس شورای ملی تشریف دارند معذرت می خواهم اگر نمیتوانم جمله های سنگینی پیدا کنم و ادا کنم ولی همیشه عرض می کنم من یک احساسات ملی دارم که در همه شما موجود است من موقعی که بالای کرسی افتخار میرفتم و پرچم ایران را بحالت اهتزاز میدیدم تمام خستگی های بدنم رفع میشد این نشانه ای از احساسات وطن پرستی بنده است من در زندگیم به سه خانواده نه سیاست بخرج میدهم نه دروغ میتوانم بگویم یکی خداست یکی هم خانواده آئمه اطهار است سوم هم خانواده سلطنت است که اگر چنانچه واقعاً سلطنت نباشد حیاتی برای ملت ایران نیست (معمدی) - چهارم هم مردم را بفرمائید) البته چون خودم از ملت هستم خودم متعلق به ملت هستم یک نماینده ملت متعلق به تمام ملت است بنا بر این خودم وقتی اینجا صحبت می کنم ملت ایران صحبت می کند امیدوارم که در جلسات بعد درد دل های ملی را در پشت تریبون مجلس بعرض نمایندگان محترم برسانم (احسن، احسن)

۴- طرح لایحه برقراری خرج تحصیل در باره تیمور عابدی برادر مرحوم مهندس ملک عابدی و ارجاع به مجلس سنا

رئیس - وارد دستور میشود لایحه برقراری مستمری هزینه تحصیل برای برادر مرحوم مهندس عابدی مطرح است قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

بطوریکه استحضار دارند مرحوم مهندس ملک عابدی رئیس اصلاحات ارضی منطقه فیروزآباد فارس حین انجام وظیفه شهید گردید و بلافاصله تأمین مخارج برادر کوچک آن مرحوم آقای تیمور عابدی که در اطرش مشغول تحصیل بوده و میباشد مختل شد وزارت کشاورزی بیاس خدمات مرحوم نامبرده پیشنهاد نمودند برای ادامه تحصیل از لحاظ ارزی کمکی به آقای تیمور عابدی بشود که وزارت فرهنگ هم باین درخواست موافقت داشته و ماده واحده پیوست را تهیه و ضمیمه تقدیم و متمنی است مقرر فرمایند نسبت بتصویب و ابلاغ آن اقدام لازم معمول گردد.

نخست وزیر - اسدالله علم وزیر فرهنگ - دکتر خانلری از طرف وزیر دارائی - برزگر

ماده واحده - بوزارت فرهنگ اجازه داده میشود بیاس خدمات صادقانه مرحوم مهندس شهید ملک عابدی مادامیکه آقای تیمور عابدی برادر نامبرده که فعلاً در اطرش مشغول تحصیل است تحصیل خود ادامه میدهد ماهانه ۱۰۰ ریال قابل تبدیل به ارز از اعتبار بودجه مربوطه بمشارکت بپرداخت نمایند.

رئیس - کلیات لایحه مطرح است در کلیات لایحه اگر نظری نیست رأی می گیریم به ورود در ماده واحده آقایانی که موافقت فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است آقای حازقی مخالفید (حازقی) موافقم مخالفی هست؟ (دکتر الموتی) - بنده عرض دارم. بفرمائید

دکتر الموتی - شاید برای خیلی از همکاران عزیز و ارجمند بنده جای تعجب باشد چطور دکتر الموتی که خودش از سر بآزان مبارز اصلاحات ارضی بوده با چنین ماده ای بعنوان مخالف صحبت می کند - مخالفت بنده یک مخالفت اصولی در مورد طرز تهیه این ماده واحده است همه ما معتقد هستیم که مهندس ملک عابدی از پیش قراولان نهضت اصلاحات ارضی مملکت ما بود (صحیح است) و این جوان شهید ناخون خود پایه های اصلاحات ارضی و ادب مملکت محکم کرد و ریشه های فئودالیزم کوبیده شد ما هم باین اصل معتقد هستیم اما در این ماده واحده من می بینم که یک کلمه «مادامی» که ایشان تحصیل می کنند» هست این برای بنده روشن نیست ممکن است ایشان تغییر

رشته بدهند ۲۰ سال ۱۵ سال ۱۰ سال ۱۷ سال نمیدانم چند سال به تحصیل ادامه بدهند یک وظیفه ما حفظ حقوق ملت و حفظ بیت المال مملکت است ما در عین حال که بپرفردی در محدود لیاقت و استعداد و توانائیش کمک میکنیم بایستی از مالیه مملکت هم دفاع بکنیم بنده یک مورد دیگر اینجا عرض می کنم که در آن مورد صلاحیت اظهار نظر دارم و آن مربوط بخودم است. بنده می دانم که برادر مرحوم مهندس عابدی بهمین مناسبت زندگی تحصیلی اش مختل شده برای اینکه خودم یک وضع مشابهی داشتم وضع مشابه این بود که بنده خودم هم برادری داشتم در ارتش خدمت می کرد در حادثه شهریور بیست شهید شد (مصطفوی - خدا رحمتش کند) ولی آن روز با کمال تأسف وضع مملکت ما دچار هرج و مرج بود مثل امروز نبود که یک سرپرست لایق و دلسوزی مثل محمد رضاشاه پهلوی حافظ مملکت باشد خانواده ما از هم پاشیدو حتی من که یک بچه ای بودم تحصیل می کردم نتوانستم به تحصیل خودم بآن صورتی که باید ادامه بدهم و بناچار بارنج و زحمت کار می کردم و به تحصیل ادامه دادم و امروز خوشوقت هستم که بنام یک دکتر اقتصاد از پشت این تریبون صحبت میکنم بنا بر این بنده تقاضا میکنم که در این مورد ما رأی بدهیم ولی بنده پیشنهاد می کنم که برای مدت ۵ سال ۶ سال باین ترتیبی که بدانیم چند سال این کمک به برادر مرحوم مهندس عابدی خواهد شد رأی داده باشیم باین لایحه فعلی بنده نمیدانم که ایشان چند سال تحصیل خواهند کرد جناب آقای برزگر شاید بهتر از من میدانند توضیح بفرمایند که تحصیلات عالی ایشان چقدر طول خواهد کشید تا آن موقع البته بایشان کمک خواهیم کرد (پروین - بنده همین پیشنهاد را کردم) معذرت می خواهم آقای زهتاب فرد پیشنهادی کردند که یک دقیقه سکوت با احترام روح مرحوم مهندس عابدی بشود پیشنهاد بسیار خوبی است بنده هم تأیید می کنم.

رئیس - آقای مهندس آراسته.

مهندس آراسته - بنده با تأیید فراکسیون نهضت ائتلافی ۶ بهمین مطالبی بعنوان موافق در باره لایحه برقراری مستمری عرض آقایان میرسانم بنده فکرمی کنم کسی در ایران نباشد که اسم مهندس ملک عابدی این جوان شریف را نشنیده باشد یک جوانی بدون اینکه بداند در گوشه و کنار مملکت چه حوادثی

برخلاف آن وظایفی که انجام میدهد در شرف تکوین است راهش را بکشد برود برای انجام وظیفه وسط راه یک عده ای میرسند و این جوان را شهید می کنند، شهید شدن این جوان افتخاری بود برای نسل جوان ایران تمام جوانان ایران در وضع امروز جانان در کف دستشان است و دارند خدمت میکنند ولی شاید هیچوقت فکر نمی کردند که اگر روزی شهید بشوند چه بر سر خانواده شان خواهد آمد حالا فهمیدند که اگر شهید شدند یک پیشرو یک رهبر یک قائد هست که بلافاصله اعلام میفرمایند بچه در تکفل من، این بزرگترین پاداشی است که به نسل جوان ایران داده شد (صحیح است) بعد از این تشویق از خانواده یک فرد ایرانی وطن پرست که بدست یک عده ای بی وطن که بنده اسم آنها را بهیچ وجه ایرانی نمیگذارم دولت جناب آقای علم تشریف می آورند بدون اطلاع قبل و بدون اینکه حتی در گوشه و کنار صحبت از این باشد که لایحه ای در این مورد تهیه شده دفعه واحده یک لایحه ای تقدیم مجلس می کند برای برقراری مستمری در باره برادر آن مرحوم این تشویق برای زنده ای است که برادرش را در راه خدمت بوطن از دست داده روزی که ملک عابدی ها میرفتند برای انجام کار اصلاحات ارضی اکثریت مردم ایران نمی دانستند که پایه های انقلاب شاه و مردم با همان عملیات پی ریزی میشود و این اولین قدم اصلاحات ارضی بود تا بعد از یکسال به ثمره اولیه اش که انقلاب ششم بهمین بود رسید و مواد ششگانه بوسیله ملت به تصویب رسید بنده چیزی راجع باین مطالب عرض نمی کنم و فکرمی کنم که خود بنده بعنوان یک مهندس کشاورزی این وکالت را بتوان داشته باشم که از طرف خانواده ملک عابدی از دولت جناب آقای علم اظهار تشکر بکنم و همچنین از طرف کلیه مهندسين و کارمندان وزارت کشاورزی این تشکر را مجدداً بعرض آقای نخست وزیر برسانم اما راجع به خود ماده که جناب آقای دکتر الموتی فرمودند بنظر فراکسیون رسیده بود که این ماده نواقصی دارد که شاید قدری محصل است آقای مهندس صائبی پیشنهادی در مورد اصلاح ماده واحده داده اند که بنده بعرض میرسانم ایشان مرقوم فرموده اند که بعد از قسمت اول ماده اینطور اصلاح شود مادام که آقای تیمور عابدی برادر نامبرده که فعلاً در اطرش مشغول تحصیل است به تحصیل خود در خارج ادامه میدهد دلیل این کلمه خارج اینست که شاید بعداً ایشان

نخواهد در اطریش تحصیل کند بخواد د کترای خودش را در آلمان بگیرد این تغییر محل مانعی از لحاظ پرداخت نباشد ماهیانه مبلغ ۷۵۰۰۰ ریال (نمایندگان - ۷۵۰۰۰ ریال) بخشید. ۷۵۰۰۰ ریال قابل تبدیل به ارز اعتبار بودجه مربوطه به مشارالیه پرداخت نمایند مدت تحصیل نامبرده را با توجه به رشته تحصیلی وزارت فرهنگ تعیین خواهد کرد بنده این پیشنهاد آقای مهندس صائبی را تقدیم مقام ریاست می کنم تا هر طور صلاح می دانند اقدام بکنند (معمدی - عوض آن کلمه نامبرده بگذارید فقید شهید ملک عابدی) رئیس - آقای دکتر رهنوردی بعنوان مخالف بفرمائید.

دکتر رهنوردی - خیلی خوشوقتم که بعد از اولین لایحه ای که به مجلس آمد لایحه بر قرار می مستمری برادر شادروان مهندس ملک عابدی بود البته مخالفت بنده روی جزئیات است روی اصول کلی مخالفت ندارم اغلب آقایان در خارجه تحصیل کرده اند و میدانند این موضوعات باید روشن بشود اولاً ما باید بدانیم که ایشان سنشان چقدر است تحصیلاتشان چقدر است و حالا در چه رشته ای تحصیل کرده اند و چند سال دیگر ایشان میخواهند تحصیل بکنند و اگر خدای نکرده ایشان چند سال رفوزه شده اند و باینکه نتوانستند به تحصیلاتشان ادامه بدهند و یا خواستند در مملکت دیگر تحصیل کنند این بجه صورت در می آید از طرف دیگر میخواستم عرض کنم که این مبلغ بقیه بنده کم است البته بنده بنظر آقایان نمایندگان محترم است این مبلغ در اطریش مبلغی نیست که بتواند آظوری که شاید و باید زندگی او را اداره کند منظور - پیشنهاد خرج است) بنده خواستم این موضوع روشن بشود که ایشان پایه تحصیلاتشان در چه حدودی است و چقدر میخواهند تحصیل کنند تا مافوق لیسانس تالیسانس یادگرا میخواهند بگیرند وضع روشن بشود که بعداً اشکالی پیش نیاید.

رئیس - آقای حاذقی

حاذقی - فکر میکنم که همه همکاران محترم با اصل موضوع یعنی تقدیم این لایحه برای پرداخت این مبلغ که در حقیقت پاداش و خرج تحصیل به برادر یک جوان تحصیل کرده ای که در راه انجام وظیفه شهید شده و قربانی شده موافق باشند و همه همراه هستیم و آقایانی هم که

بعنوان مخالف صحبت کردند اشاره فرموده اند که در اصل موافق هستند ولی نسبت به بعضی مطالبی که باید رعایت بشود تا توضیح داده شود تا همه مطمئن شوند که اینکار بصورت صحیح اجراء می شود علت اساسی موافقت من بالایحه از این لحاظ است که اینکار دولت نمونه حق شناسی از یک کارمند است که بنفع مملکت خدمت کرده و یک روحی و یک جانی قربانی شده و حالا از بازماندگان آن مرحوم قدردانی می شود این قدردانی قسمت اولش باتصمیم و نظر اعلیحضرت همایون شاهنشاه عملی شد که فرزندان آن شهید را تحت کفالت و مراقبت شخص خودشان قرار دادند و مقرر فرمودند مخارج بازماندگان او را بپردازند و برای برادر از او که دانشجو است یک چنین مقرری وضع شد نکته ای که الان موقع آن مساعد است برای جلب توجه دولت لازم است عرض کنم اصولاً برای توجه دولت نسبت به دانشجویان ایران در خارج من برای تأمین نظر همکاران محترم یک پیشنهادی داده بودم که عبارتست از اینکه به مجرد پایان یافتن تحصیلات دانشگاهی آقای تیمور عابدی که رو به مرگ است از ۶ سال نخواهد بود به وسیله سرپرستی دانشجویان ترتیب بازگشت نامبرده بوطن داده خواهد شد (یکی از نمایندگان - ایشان مگر چه می خوانند) هر چه بخوانند در دوره عالی هستند چون ما با فرستادن دانشجو قبل از تحصیلات دبیرستان موافق نیستیم این یک گناه نابخشودنی است که قبل از تحصیل دبیرستان بروند چون احساسات وطنی را از دست میدهند و عده ای از دانشجویان بعد هم که تحصیل را تمام کردند اصلاً درک اینکه بایران بر گردند نمی کنند پس باید حد اقل متوسطه را خوانده باشد و الا ضرورت ندارد بروی خارجه بعد هم که رفت بخارجه بالطبع برای تحصیلات عالی سه سال و تخصصی هم سه سال می شود ۶ سال (یکی از نمایندگان فرق می کند) بله ایشان در آن رشته ای که هستند فکر می کنم کشاورزی باشد این مدت کافی است اگر رشته دیگری هم باشد ممکن است بازطوری بشود که تعدیل بشود ۶-۷ سال ولی قدر مسلم نظر من اینست که مدت محدود باشد تا آن جوان بداند که این مستمری برای الی الاابد نیست باید تحصیل بکنند باید تحصیلاتش را تمام بکنند بر گردد بایران نکته دیگر هم اینست که ما ترتیب

بازگشت بوطن را هم پیش بینی کنیم چون میدانم همکاران محترم در جریان هستند که اگر این فارغ التحصیل شد و آنجا در خارجه ماند و بایران بازگشت این یک نقض غرض شده است پس باید ترتیب بازگشت او یعنی تهیه وسیله بازگشت او هم پیش بینی بشود و بایران بازگردد زیرا ما الان عده زیادی دانشجوی داریم که فارغ التحصیل شده اند دکتر و مهندس شده اند ولی متأسفانه یا بجهت تلقینات غلط و ناروایی که در خارج باین جوان ها کرده اند یا بجهت اینکه عواطف احساسات وطنی و ملی آنها قوی نیست به بهانه های بسیار مثل اینکه کار ما در ایران پیش بینی نشده اولیاء ایران بما توجه نمی کنند سمت و حقوق و مقام ما آظوریکه باید و شاید الان مشخص نیست بخودشان حق می دهند بعد از اینکه دولت ایران ملت ایران خرج تحصیل آنها را در چندین سال داد و فارغ التحصیل شدند آنجا بمانند که زندگی بهتر و کار آبرومند تری داشته باشند در صورتیکه ما به تحصیلات آنها احتیاج داریم باید آنها را هدایت کنیم (یکی از نمایندگان آنها که نمی آیند نیاند) استدعا میکنم این یک گناه بزرگی است ما افراد معمولی و فقیر مملکت را بهشان احتیاج داریم آنوقت چطور می شود بآن دکتر فارغ التحصیل و مهندس احتیاج نداشته باشیم ما کمال احتیاج را داریم منتهی باید سازمان رهبری وزارت فرهنگ آن سرپرست ها و مربی هائی که آنجا هستند مردمان با ایمانی باشند که در آنجا مراقبت کنند فکر آنها را اداره کنند احتیاجات آنها را برسد و آنها را از نظر ایرانی بودن و عواطف ملی و وطنی داشتن تقویت کنند که بعد از اینکه فارغ التحصیل شدند برگردند به ایران من مکرر عرض کرده ام در امریکا یا کشور دیگر یک فرد عادی ایرانی را بملیت خودش قبول نمی کند و با او کار نمیدهد اگر میخواهند این بیچاره و فقرا را ببرند عضو خودشان بکنند نه دکترها و مهندس ها این ها بخرج این مملکت دکتر و مهندس شده اند ما احتیاج داریم که آنها برگردند و اوضاع را اصلاح کنند اگر نواقصی هست وزارت فرهنگ مسئول است باید وزارت فرهنگ رهبری و هدایت فکری آنها را بعهده بگیرد تا اینکه برگردند بایران من بعنوان نمونه عرض می کنم در ۱۹۵۵ در یک کنفرانسی در فنلاند شرکت کرده بودیم دو جوان پاکستانی آنجا دانشجو بودند بمناسبت مبعوث پیغمبر بزرگ اسلام صلی الله علیه و آله

و سلم مسلمانهای فنلاند که ۳۰۰۰ نفر بودند یک ضیافت بزرگی تشکیل دادند آنها یک شیخ الاسلامی داشتند که برایشان خطبه خواند و دو جوان پاکستانی را هم آنجا دیدیم ما با آقای مجید موقر بودیم، آقای محسن موقر دایمی محترم شما و من بودیم ما آنجا مهمان بودیم آن دو جوان هم آمدند و بسیار خوشحال شدند که دیدند دو نفر مسلمان ایرانی هم در آن ضیافت شرکت کرده اند و بعداً آنها شرح دادند گفتند ما چند سال است در هلسنکی هستیم و داریم تحصیل میکنیم و تعلیمات فنی می بینیم ما در اینجا نه سفیر داریم و نه وزیر مختار ولی نماینده پاکستان در استکهلم سرپرست ما هم هست او هر هفته برای ما یک رساله از کارهای مثبت و عمرانی که در کشور ما شده است مرتب برای ما می فرستد و هر سه ماه یک فیلم مستند دائر به ترقیات پاکستان برای ما بایست می فرستد ما آنرا می بینیم و دو دفعه بر میگردانیم و بعد هم هر شش ماه یکبار وزیر مختار ما از استکهلم می آید اینجا و با ما دور و درشام و نهار شرکت می کند و صحبت می کند ما را تشویق می کند برای بازگشت بوطن به ما مرتب تلقین فکری می کند ما الان در هر کشوری ۱۰۰۰ نفر و بعضی جاها چند هزار نفر دانشجو داریم این دانشجویان بی گناهند اینها هدایت و تقویت و سرپرستی میخواهند ما آنها احتیاج داریم وزارت فرهنگ باید آنها را خوب اداره بکنند و از پیشرفت های وطن مرتب با آنها خبر بدهد از آنها حمایت اخلاقی بکند بازم تا سنف دارم که بگویم باهمان آقای موقر رفتیم به یک دستگاه شاهنشاهی ایران و گفتیم صورت اسامی جوانان را بدهد تا ما آنها را دعوت در یک کنفرانس اخلاقی بکنیم ایشان با کمال تأسف گفتند من سعی کرده ام که پای این جوانها را از این دستگاه قطع کنم (یکی از نمایندگان - کی بود؟) من نمی خواهم اسم ببرم چون غرض شخصی ندارم فقط من می خواهم عرض کنم که ما احتیاج با آنها داریم که وزارت فرهنگ آنها را خوب تربیت کند که برگردند بایران بنا بر این من استدعا میکنم که این موضوع مدت و مسأله بازگشت این جوانان قید بشود و این نظر کلی مجلس شورای ملی را جناب آقای رئیس محترم مجلس بوزارت فرهنگ ابلاغ کند که مجلس شورای ملی خواهان اینست که وزارت فرهنگ نه اینکه اشخاصی را بخواهند و اشخاصی دیگر را فرستند این فایده ندارد همان هائی که هستند آنها را

تعلیمات لازم بدهند مؤلیت برای آنها قائل باشند مرتب راجع باین جوانان توصیه بکنند آنها را هدایت بکنند اخبار ایران را برای آنها بفرستند آنها را در مجالس خودشان دعوت کنند در بسیاری از کشورها این جوانان دعوت نمی شوند اگر این کارها بشود با این کیفیت اینها با کمال افتخار بایران بر میگردد بعد از انجام این نهضت بزرگ همه جانبه ای که شاهنشاهی در مملکت ما بوجود آورده اند با افتخار و سر بلندی معايت و نقایض مملکت را اصلاح می کنند (صحیح است - احسنت)

رئیس - آقای مهندس بهبودی بعنوان مخالف صبت می کنند.

دکتر مهندس بهبودی - بنده عرایض خیلی مختصری حضور آقایان دارم چون بنده تنها کسی بودم که پربروز که جناب آقای نخست وزیر (یکی از نمایندگان بلندتر بفرمائید) پربروز موقعی که جناب آقای نخست وزیر لایحه را تقدیم می کردند استدعا کردم که این موضوع با فوریت مطرح شود چون با اصل مسأله همه آقایان موافقت دارند ولی نکته ای بود که میخواستم اگر ممکن است نماینده دولت باینکی از آقایان توضیح بدهند این بود که بفرمائید این آقای که حالا در اثر بی تشریف دارند کی تشریف برده اند و در چه رشته ای درس خوانده اند و چه مدتی می خواهند آنجا بمانند و آن رشته ای که می خواهند درس بخوانند در کشور ما وجود ندارد و آیا از آنهایی هستند که خدای نکرده در کشورهای اینجا شرکت کرده اند و نرفته اند و به ادامه تحصیل در ایران قادر نبوده اند و تشریف برده اند اثرش حالا یک مدتی هم میخواهند در اثرش مانند حالا که ما میخواهیم رأی بدهیم یک اطلاعاتی بمانندند تا با اطلاعات کافی و وافی اینجا رأی بدهیم (صحیح است).

رئیس - آقای برزگر بفرمائید.

معاون وزارت دارائی (برزگر) - اعزام محصل بخارج یک مقرراتی دارد وزارت فرهنگ هم این مقررات را اجرا میکند این اجازه ای که از مجلس شورای ملی خواسته شده است برای برقراری این هزینه تحصیلی است این محصل هم در خارج از ایران از آن مقررات تبعیت میکند و رشته تحصیلی اش را ادامه میدهد (یک نفر از نمایندگان - آقای وزیر فرهنگ بیاند توضیح بدهند) که مطابق آن هم عمل میشود وزیر فرهنگ گرفتاری داشت و نتوانست خدمت برسد اگر توضیح دیگری لازم است

عرض کنم (یکی از نمایندگان - در چه رشته ای تحصیل میکنند و چند سال باید تحصیل کند؟ پرونده تحصیلی اش چطور است؟) این در خارج است الان. مقررات و قوانین ما در دست وزارت فرهنگ است و مطابق آن عمل میشود این اجازه ای هم که خواسته شده از نظر پرداخت هزینه تحصیلی به ازاست اگر توضیح دیگری لازم است عرض کنم (یکی از نمایندگان - چند سال است آنجاست؟)

پاینده - اخطار نظامنامه ای دارم.

رئیس - بفرمائید.

پاینده - بنده با اجازه مقام ریاست بایستی بعرض مجلس برسانم که مطابق تبصره اول ماده ۱۰۴ در موقع طرح لایحه نماینده یا وزیر مسئول نباید اینجا حضور داشته باشد و تا او حضور نداشته باشد قابل طرح نیست (صحیح است) بنابراین آقای وزیر فرهنگ تشریف بیاورند و حضور داشته باشند تا مذاکرات ادامه پیدا کند.

رئیس - البته آقایان اطلاع دارند چون وزراء مسئولیت مشترک دارند همینکه یکی از آقایان وزراء در مجلس شرکت داشته باشند ممکن است لایحه ای مطرح گردد. آقای دکتر یزدان پناه.

دکتر شادمان - علاوه بر مسئولیت مشترک چون آقای برزگر لایحه را امضاء کرده اند با حضور ایشان میتوان لایحه را مطرح کرد.

دکتر یزدان پناه - بنده تصور میکنم مطلبی که یک خورده بحث شده راجع بمدتی است که آقای تیمور عابدی میخواهد تحصیل بکند آقایان اطلاع دارند که یک مقررات و قوانین کلی وجود دارد برای کلیه محصلین که در خارج تحصیل میکنند اعم از اشخاصی که از پیش رخ رسمی بانگ ملی میگیرند یا ارز از طریق آزاد میخرند و هر دو بایستی با اجازه وزارت فرهنگ باشد و سرپرستی های ما هم در کلیه کشور هائی که وجود دارد همه محصلین را سرپرستی و کنترل میکنند، کنترل باین معنی است که اگر محصلین پذیرش خود را از مدرسه ای که در آنجا هست یعنی قبولیهای خود را و نمرات خود را بیاورند و برایشان تمدید نمیشود و بصورت محصل دیگر در آن مملکت نمیتوانند بمانند بنابراین از این جهت کنترل میشوند برای اینکه این مدتی که این محصل در آنجا لازم است بماند آقای مهندس صائمی پیشنهاد کردند مسئول دوره تحصیل این محصل وزارت فرهنگ خواهد بود در پیشنهاد ایشان هم گنجانده شده

مسلماً تا موقعی که این محصل تحت اختیار وزارت فرهنگ با اداره سرپرستی میباشد نمیتواند از این حقی که برای او برقرار شده بیشتر بماند باین کیفیت تصور میکنم نظر آقایان تأمین شده است یعنی هزینه تحصیلی مدت تحصیل و اینکه در گنجایشات اذامه داده بشود بماند باینده وزارت فرهنگ خواهد بود و مدارک تحصیلی اش می آید بوزارت فرهنگ تصدیق میکنند و ایشان هم از آن حقی که برایش معین شده است استفاده میکنند. بنده تصور میکنم اگر پیشنهادی که آقای مهندس صائمی داده اند مبنی بر اینکه وزارت فرهنگ دخالت بکند در این کار، مشکل آقایان حل خواهد شد یعنی مسلم خواهد بود که این محصل جز طبق مقررات تحصیلی نمیتواند کار دیگری بکند مجبور است تحصیل خودش را ادامه بدهد و مرتب قبول شود آن دوره را هم خود وزارت فرهنگ میدانند اگر یک محصل خواست طب بخواند دوره اش چند سال است اگر خواست کشاورزی بخواند چند سال است اگر خواست امور فنی را مطالعه بکند چند سال است. آقایان اصراری نداشته باشند که این موضوع اینجامین بشود خود وزارت فرهنگ بایستی تعیین کند که آن محصل که میخواهد تحصیل کند چند سال میخواهد درس بخواند شما مسئولیت را به وزارت فرهنگ واگذار کنید و از وزارت فرهنگ هم مسئولیت بخواهید.

رئیس - با اجازه آقایان جلسه را چند دقیقه به عنوان تنفس تعطیل می کنیم و چند دقیقه دیگر بر میگردیم. (مجلس در ساعت ده و چهل دقیقه بعنوان تنفس ختم و در ساعت یازده و بیست دقیقه مجدداً تشکیل گردید).

رئیس - آقای وزیر فرهنگ بفرمائید توضیح بدهید.

وزیر فرهنگ (دکتر خالری) - لایحه ای که خدمت آقایان تقدیم شده است درباره پرداخت کمک خرج تحصیلی به برادر مرحوم مهندس عابدی است ملاحظه فرموده اند این لایحه فقط از نظر تحصیل مجوز قانونی برای پرداخت کمک خرج تحصیل است. بنده از فرط مشغله ای که داشتم غفلت کردم زودتر حضوران شرفیاب شوم. گفتند آقایان آنشکلانی داشته اند از نظر اینکه مدتش چقدر باشد و شرایطش چطور باشد و غیره بنده خواستم این توضیح را عرض کنم که

شرایط ومدت و غیره در مورد این شاگرد همان است که در مورد تمام شاگردهای رسمی دیگر که از دولت کمک خرج میگیرند اجرا میشود و در این جا بخواهیم که او را از این مقررات معاف کنیم و فقط مادام العمر به او پول بدهیم اگر نظر آقایان نماینده کان محترم باشد که در این جا ماشری بگذاریم هر شرطی در این جا بگذاریم ممکن است این معنی را بذهن الفاء کند که شرایط دیگر در باره او مجری نیست این اشکال پیش می آید بنابراین این بنده تصور میکنم که با عرض این توضیح که رسمیت دارد این شاگرد مثل همه شاگردهای دولتی تابع مقررات مربوط بآنها خواهد بود یعنی اگر شاگرد دولتی باید تعهد بر گشتن بدولت بدهد اینهم باید بدهد اگر شاگردهای دیگر مدت معینی باید بمانند یعنی اگر دو سال رده شد و او را به ایران بر میگردانند و کمک خرجشان قطع میشود در مورد ایشان هم صادق است. اگر بخواهید این نکته را در این جا بکنجانید بنده همان تشویب را دارم که میباید گنجانیدن یکی دو نکته که موجب شود که نکته های دیگر باصطلاح مورد غفلت قرار یزد بنابراین باین شرح اگر آقایان موافقت میفرمائید این لایحه فقط برای تحصیل مجوز پرداخت کمک خرج تحصیلی، آنهم به ارزش تهیه شده است و از حیث مقررات دیگر مثل شاگردان دیگر اعزامی خواهد بود و تابع تمام مقررات مربوطه است. (یکی از نمایندگان - در دبیرستان تحصیل میکند یا دانشکده؟) تحصیلات عالی میکند ولی جزئیاتش را نمیدانم در هر حال مقررات ما این است که به کسی اجازه نمیدهیم بپیچیک از شاگرد ها که جز در سال اول تحصیل تغییر رشته بدهد جز در سال اول تحصیلی تغییر رشته جایز نیست (یک نفر از نمایندگان - سال دوم است) و بنابراین این از این حیث هم در هر رشته ای که تحصیل میکنند باید همان را ادامه بدهد اگر دو سال متوالی شاگردی رده شد کمکش قطع میشود و همچنین مقررات دیگری که مفصل است و همه بخاطر من نیست که همه توضیحات را عرض کنم این جا یک یادداشتی به من داده اند که حکایت از این میکنند که آقای تیمور عابدی در رشته ساختمان تحصیل میکند و تحصیلاتش هم خوب است (یک نفر از نمایندگان - شما اطلاع ندارید که گنجا تحصیل میکند؟) نهال دوم است در رشته ساختمان در اطریش تحصیل میکند و پیشرفت

تحصیلش هم خوب بوده است.

چند نفر از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - به کفایت مذاکرات رأی گرفته میشود آقایانی که موافقت با کفایت مذاکرات قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهاد هائی رسیده که چون همه مشابهند پیشنهادی که از همه جامعتر است خوانده میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

بوزارت فرهنگ اجازه داده میشود بیاس خدمات صادقانه مرحوم مهندس شهید ملک عابدی مادام که آقای تیمور عابدی برادر فقید شهید در خارج از کشور مشغول تحصیل است ماهیانه ۷۵۰۰ ریال قابل تبدیل به لایزال اعتبار مربوطه پرداخت نماید. دکتر الموتی.

رئیس - آقای زهتابی فرد مخالفید بفرمائید.

زهتاب فرد - اولاً بنظر بنده میبایستی بعد از توضیحاتی که جناب آقای وزیر فرهنگ دادند اجازه میفرمودند که یک موافق و یک مخالف صحبت میکردند و بعد رأی میگرفتند در هر حال مطلبی که میخواستم حضور آقایان نمایندگان محترم عرض کنم بنده اصرار داشتم حرف نزنم و منتظر بودم که راجع به این فاجعه ای که اتفاق افتاده است اشاره ای بشود میگویند:

سرشک از رخم پاک کردن چه حاصل

دو آئی بکن کز دلم خون نیاید

(یک نفر از نمایندگان - علاجی بکن) فرقی نمیکند دوا هم که باشد برای علاج است کلمات مهم نیست، مقصود مفهوم تکان دهنده و مقدس است. بنده تلگرافی داشتم از مادر شهید عابدی منتظر بودم آقایانی که صحبت فرمودند راجع باصل قضیه هم کمی تأمل میفرمودند و از دولت توضیحاتی میخواستند و سر نوشت مرتکبین این فاجعه را هم می فهمیدند بکجا رسیده است (صحیح است) تلگراف را میخوانم.

(بشرح زیر قرائت کردند)

«مجلس شورای ملی زهتاب فرد قاتلین فرزند شهید مهندس ملک عابدی صریحاً با حضور جمعی اعتراف بجرم نمودند الحال دستبندی نموده اند که با متزلزل ساختن بازجوییها وسایل برائت خود را فراهم نمایند. کار را بجائی رساندند که سرهنگ احمد بیضائی کاشف و بازپرس وقت

را بزندان انداخته و طوری مفتضح نموده اند تا دیگران مرعوب بشوند و سرهنگ بیضائی بیچاره بجای تشویق در سیاه چال زندان است و قاتل آزاد میشود مادر داغ دیده مهندس ملک عابدی شهید «رقیه عابدی» ماجرا چگونه بوده است ما صلاحیت قضاوت آنرا نداریم بنده اثناء باین تلگراف از این نظر نمیکنم که این مادر دل سوخته و داغ دیده تا چه حد وارد باصل قضیه و مسأله بوده است اما آنچه که برای ما مهم است و آنچه برای نمایندگان کمیته انقلاب مهم است این است که این فاجعه انجام شده و هنوز قاتلین آن شناخته نشده اند و الا پرداخت مبلغی پول برادر ایشان زیاد اثری ندارد اولاً یک توضیح دیگری بدهم که گویا این کارمند یک کارمند رتبه سه و چهار بوده است و حقوق ایشان مکفی نبوده است که ماهی ۷۵۰ تومان بپردازش بدهد معلوم میشود تمکنی داشته اند و میپرداخته اند لذا بلحاظ اینکه زندگی او مختل شده است باونمیدهیم باین لحاظ میدهم که از خدمتگزاران تشویق بشود (صحیح است) تیمور عابدی فرزند ملت ایران است ماتکفل مخارج و تجلیل از او را بعهده داریم اما چه خوب گفته اند زمین اسب را نگهدار تاخوت و تاز پیشکشت مادر آن شهید چشمش بانظار تصمیم آقایان است نسبت بقاتلین آن، نسبت بمسببین فاجعه، نسبت باین اخلاک گریهائی که من نمیدانم مرکزش کجاست، باید تصمیم عاجل گرفته شود من بیش از این عرضی ندارم.

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی بنده با استفاده از فرمایشات و مطالبی

که همکاران عزیز فرمودند پیشنهادی تنظیم کرده ام و تصور میکنم که جامع نظر همه آقایان باشد و این پیشنهاد را دو باره قرائت میکنم و با جناب آقای وزیر فرهنگ هم که صحبت کردم ایشان هم با این پیشنهاد موافقت کردند تصور میکنم با تصویب این پیشنهاد کلیه مشکلات آقایان حل بشود چون ما میخواهیم برادر مرحوم مهندس عابدی کمک کنیم مبلغی است معین در عین حال نمیخواهیم مادام العمر ادامه پیدا بکند، پنج سال، شش سال، هفت سال، خوشبختانه با توضیحاتی که داده شد معلوم شد که ایشان سال دوم دانشکده هستند و چند سال دیگر پنج، شش سال دیگر مدت تحصیل ایشان بیشتر نخواهد بود. یک نکته دیگری که باز مورد ایراد و اشکال بود این

بود که ایشان ممکن است تغییر رشته بدهند - جناب آقای وزیر فرهنگ فرمودند که کسیکه در سال دوم دانشکده است نمیتواند تغییر رشته بدهد بنا بر این با تصویب این پیشنهاد کلیه مشکلات ماحل میشود و نظرات آقایان هم تأمین میشود حالا پیشنهاد را مجدداً قرائت میکنم (مجدداً بشرح سابق خواندند) بنده خیال میکنم این پیشنهاد تمام نظر آقایان را تأمین خواهد کرد. (صحیح است) و همینطور در مورد مطالبی که آقای زهتاب فرد فرمودند بنده خیال میکنم ملت ایران انتقام خون مهندس عابدی را خواهد گرفت و تمام نمایندگان و تمام ملت ایران با این نظر موافقتند و انشاء الله بزودی خواهید دید.

مهندس ضائبی آقایان کلمه افتاده است. کلمه (مشارالیه) باید نوشته شود. آخر ماده نوشته شود بمشارالیه پرداخت شود.

دکتر الموتی - معلوم است بمشارالیه پرداخت میشود.

مهندس صائبی - باید ذکر شود.

دکتر الموتی - بشیر خوب اضافه شود.

رئیس - یک مرتبه دیگر با اصلاحی که بعمل آمد قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

بوزارت فرهنگ اجازه داده میشود بیاس خدمات

صادقانه مرحوم مهندس شهید ملک عابدی مادام که آقای تیمور عابدی برادر فقید شهید در خارج از کشور مشغول تحصیل است ماهیانه مبلغ ۷۵۰۰ ریال (هفت هزار و پانصد ریال) قابل تبدیل بازو با رعایت مقررات قانونی از اعتبار مربوطه بمشارالیه پرداخت نماید. دکتر الموتی

رئیس - رأی میگیرم آقایانی که موافقت باین

پیشنهاد قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد. این پیشنهاد بجای ماده واحده قرار میگردد. کلیات آخراش مطرح است خانمها و آقایان اگر نظری دارند بفرمایند (آهاری نشد) بنا بر این بمجلس سنا فرستاده میشود

۴ - طرح لایحه اصلاحی بودجه ۱۳۴۲ کل کشور

بابت اقساط مطالبات بین المللی امریکا و سلب فوریت و ارجاع بکمیسیون

رئیس - لایحه دوم دولت مطرح است. قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

مجلس شورای ملی

برای پرداخت تعهدات گذشته دولت ایران بابت تفاوت تسعیر دلار در سال ۱۳۴۰ از طرف نمایندگان دولت شاهنشاهی با هیئت عمران بین المللی امریکا در ایران قرار تقسیتی گذارده شده است که بهمین منظور در سال گذشته مبلغ چهارصد و دو میلیون ریال اعتبار ضمن ردیف (۱۳۳) بودجه سال ۱۳۴۱ کل کشور پیش بینی و تا حدود امکانات مالی قسمتی از اقساط مزبور پرداخت و چون برای پرداخت مبلغ ۱۱۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال که در سال جاری باید تأدیه شود در بودجه سال ۱۳۴۲ کل کشور اعتباری از این بابت پیش بینی نشده ماده واحده زیر تقدیم میشود متعنی است تصویب آنرا بدولت ابلاغ فرمایند تا در پرداخت تعهدات مذکور اقدام شود.

ماده واحده: بوزارت دارائی اجازه داده میشود تا حدود مبلغ یکصد و دوازده میلیون و پانصد هزار ریال (۱۱۲,۵۰۰,۰۰۰) اقساط مطالبات هیئت عمران بین المللی امریکا در ایران را بابت تفاوت تسعیر و حقوق شرکت ایران در صندوق از محل درآمد عمومی سال جاری کشور پرداخت نمایند.

نخست وزیر - اسدالله علم از طرف وزیر دارائی - برزگر **رئیس** - آقای برزگر معاون وزارت دارائی اگر توضیحی دارید بفرمائید.

معاون وزارت دارائی - توضیحی ندارم (بعضی از نمایندگان - محتاج توضیح هست).

رئیس - حالا توضیحی بدهید.

معاون وزارت دارائی - در مقدمه تقسیم این لایحه این موضوع عرض شده است محاسبهائی داشتیم رسیدگی کردیم اقساطی برقرار کردیم برای پرداختش که این مبلغ اقساط آخر امسال است و تقاضای قسط بندی کردیم که پرداخت بشود. (عده ای از نمایندگان - توضیح زیادتری بفرمائید) توضیح عرض شده است که محاسبهائی از سنوات قبل داشتیم رسیدگی کردیم اگر جزئیات آن لازم باشد ممکن است بنده مطرح کنم ولی بنظر بنده در مقدمه عرض شد که ما رسیدگی کرده ایم قسط بندی کرده ایم و این اقساط آخراش است. (یکی از نمایندگان - روشن نیست - باید روشن بشود توضیح بیشتری بفرمائید) (یکی از نمایندگان - مبلغش چقدر است؟)

معاون وزارت دارائی - یازده میلیون و دوستو پنجاه هزار تومان.

رئیس - آقای فلیکس آقايان مخالفت بفرمائيد.
فیلیکس آقايان - بنده بنظر نمی آید که فوریت این لایحه رأی گرفته شده باشد.

رئیس - چرا در جلسه قبل رأی گرفته شد و تصویب شد.
فیلیکس آقايان - بنده پیشنهاد سلب فوریت کرده ام.
رئیس - بفرمائيد.

فیلیکس آقايان - بنده متأسفانه از توضیحی که جناب آقای بزرگ فرمودند درست نفهمیدم که مطلب چیست این چه مبلغی است و چه مبلغی از این یازده میلیون تومان بابت سهم ایران است در صندوق بین المللی، تفاوت تسعیر چیست و آن هم چه مبلغی است چنانچه آقايان موافق باشند ممکن است که سلب فوریت از این لایحه قبول بفرمائید که لایحه برود بکمیسیون دارائی و در آنجا مطالعه بشود و گزارش کمیسیون هم تهیه بشود و اینجا مخبر کمیسیون یا دولت يك توضیح کافی بدهند که مادانسته رأی بدیم و الا من که شخصاً هیچ نوع اطلاعاتی از این جریان ندارم فقط همینقدر فهمیدم که فرضی است باید پرداخت بشود همه هم موافقتند که پرداخت بشود ولی بفهمیم بابت چیست و چگونه باید پرداخت بشود.

رئیس - پس آقايانی که با سلب فوریت لایحه موافقت بفرمائید (عده زیادی برخاستند) تصویب شد بنا بر این کمیسیون بودجه فرستاده میشود.

۵ - تقدیم لایحه متمم بودجه ۱۳۴۲ مجلس شورای ملی بوسیله آقای قراچورلو کاربرد از

رئیس - آقای قراچورلو بفرمائيد
قراچورلو - لایحه ایست مربوط بکسر اقلام بودجه مجلس شورای ملی در سال ۱۳۴۲ از طرف کاربرد از تقدیم مقام ریاست میکنم.

رئیس - بکمیسیون محاسبات ارجاع میشود.
۶ - بیانات بعد از دستور آقای معتمدی

رئیس - چون فعلاً مطلبی در دستور نداریم، آقای معتمدی بعنوان بعد از دستور صحبت میفرمائید.

معتمدی - جناب آقای حسینی درباره راه اصفهان به

شهر کرد بختیاری صحبت کردند. بنده میخواستم يك توضیحی در اطراف این موضوع که جنبه حیاتی برای استان خوزستان و اصفهان دارد بعرض آقايان نمایندگان محترم برسانم. راه اصفهان بخوزستان سی سال است جزء برنامه دولت قرار گرفته (صحیح است) و دو قسمت از این راه ساخته شده است، یعنی راه از اصفهان بشهر کرد و راه از ایذه باهواز ولی راه از شهر کرد به ایذه ساخته نشده است، این راه اگر ساخته بشود از لحاظ اقتصادیات بی نهایت مؤثر است زیرا در حدود هشتصد کیلومتر از راه خوزستان با استان اصفهان را نزدیکتر میکند الان کلیه محمولاتی که از خوزستان با اصفهان می آید میرود بتهران و قم و میرسد با اصفهان در حدود ۱۲۰۰ کیلومتر راه طی میکند سه روز چهار روز این قدر مشوجات و بار در بین راه میماند و چه بسا فاسد میشود (صحیح است) ولی اگر این راه افتتاح بشود و ساختمان بشود راه از قلب بختیاری عبور میکند بسیاری از دهات و آبادیهای آنجا که الان راه عبور باستانها ندارند باز میشود شاید چندین میلیون افراد ایرانی از این راه استفاده میکنند بنده میخواستم از دولت استدعا کنم که این قطعه راه را یعنی از شهر کرد تا ایذه را جزء برنامه قرار بدهند و هر چه زودتر افتتاح کنند (احسن است)

۷ - اعلام ختم جلسه

رئیس - با اجازه آقايان جلسه را ختم میکنم جلسه آینده روز یکشنبه ساعت ۹ صبح خواهد بود.
(بکرع بعد از ظهر مجلس ختم شد.)

رئیس مجلس شورای ملی - مهتدس عبدالله ریاضی